

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

{تقديم به ساحت مقدس حضرت بقية الله (عج)
و مادر بی نشانمان حضرت زهرا (س) و ارواح
طبیبه شهدا ... }

موضوع: «۹ نظرات مراجع تقلید و ۱۲ سوالات و
احکام در رابطه با حجاب و پوشش»

▼ به فتوای تمام علمای شیعه "حجاب بر زنان
آزاده" واجب است نه بر "زنان اسیر"

امام خمینی (ره):

آنها که زن‌ها را می‌خواهند ملعبه‌ی مردان و
ملعبه‌ی جوانان فاسد قرار بدهند، جنایتکارند.
زن‌ها نباید گول بخورند. زن گمان نکند این مقام
زن است که بزرگ کرده بیرون برود، با سر باز و
لخت؛ این مقام زن نیست، زن باید شجاع باشد،
زن آدم‌ساز است، زن مربی انسان است... ✨

(به نقل از کتاب مسائل جدید سید محسن
محمودی ج ۱ / ۳۸ - ۲۴):

🌿👤 آیت الله بهجت: پی اعتنایی به حجاب گناه
است و داشتن حجاب واجب است

.....

🌿👤 آیت الله فاضل لنکرانی: چادر مشکی
بهترین نوع حجاب است و پوشیدن لباس هایی
که جلب توجه کند حرام است.

.....

🌿👤 آیت الله مکارم شیرازی: تمامی فرق
اسلامی به حجاب معتقدند. به اعتقاد متخصصین
فرهنگی غرب، اگر حجاب را از جامعه اسلامی
بگیرند اسلام را تا حد زیادی شکست داده اند.

🌿👤 آیت الله صافی گلپایگانی: حجاب نشان
دهنده هویت جامعه است و تا آن را خدشه دار
نکنند در میان ملل اسلامی نفوذ پیدا نخواهند کرد.
تثبیت حکومت رضاخان در ایران پس از مساله
کشف حجاب صورت گرفت.
حفظ شخصیت اسلامی جامعه به حجاب وابسته
است.

زنان باید بدانند آنچه اسلام در مورد حجاب
مطرح نموده است برای حفظ شخصیت آنهاست.
اصل وجوب حجاب فی الجمله از ضروریات
اسلام است و منکر آن مرتد است ولی بی
اعتنایی به آن با عدم انکار وجوب آن فسق است.
اگر مسائل مرتبط با حجاب در جامعه مورد توجه
قرار نگیرد، فساد اخلاقی و سیاسی جامعه را فرا
می گیرد و دیگر نمی توان از جوانان در عرصه
های دفاع از انقلاب، انتظاری داشت.
حجاب از قوانین مسلم اسلام است و چادر،
حجاب برتر است.

.....
  آیت الله نوری همدانی: زن با حجاب، نماد
زن انقلابی است؛ لذا مخالفان نظام اسلامی از
حجاب متنفرند.

باید کاری کنیم که زن احساس کند زن است و
برای مرد، محرّک. و مرد هم بپذیرد که غیرت
برای او یک حُسن است.

حُرمت و احترام زن امری دو سویه است و
وجوب حفظ حجاب و حرمت نگاه، با هم تلازم
دارند.

حجاب از شعائر دینی است و حفظ شعائر از
واجبات است.

.....

  آیت الله جوادی آملی: (به نقل از: زن در
آئینه جمال و جلال) اسلام زن را در سایه حجاب
و سایر فضائل به صحنه می آورد تا معلم عاطفه،
رقت، درمان، لطف و صفا و مانند آن باشد. زن
وقتی با سرمایه غریزه به جامعه آمد دیگر معلم
عاطفه نیست. فرمان شهوت می دهد، نه دستور

گذشت.

حجاب زن تنها مربوط به خود او نیست تا بگوید
من از حق خود صرف نظر کردم. حجاب زن
مربوط به مرد نیست تا مرد بگوید راضی ام.
حجاب زن مال خانواده نیست تا اعضا خانواده
رضایت بدهد. حجاب زن حقی است الهی.
اگر قرار نبود زن وارد جامعه شود پس حجاب
برای چه مطرح شده است؟!
حجاب قبل از این که تکلیف زن باشد حق زن
است.

عفاف زنان، مهمترین کار را برای حفظ ادیان
ابراهیمی عهده دار بوده است.
حجاب زن، حقی است الهی اگر همه اعضا
خانواده اعم از همسر، برادر، فرزند و ... راضی به
بی حجابی باشند قرآن مجید راضی نخواهد بود؛
زیرا زن و حیثیت او حق خداست.
حرمت و حیثیت زن به عنوان حق الله مطرح
است. و از نظر قرآن مجید زن امین حق الله
است.

.....
🌿👤 امام خمینی ره: آنها که زن‌ها را می‌خواهند
ملعبه‌ی مردان و ملعبه‌ی

جوانان فاسد قرار بدهند، جنایتکارند. زن‌ها نباید
گول بخورند. زن گمان نکند این مقام زن است که
بَزْک کرده بیرون برود، با سرِ باز و لخت؛ این
مقام زن نیست، زن باید شجاع باشد، زن آدم‌ساز
است، زن مربی انسان است.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی:
حجاب بانوان در اسلام یکی از اموری است که از
وقتی استعمارگران، چشم طمع به کشورهای
اسلامی و غصب معادن و منابع طبیعی آنها
دوختند، مورد حمله‌ی آنها قرار گرفت؛ زیرا چادر
و حجاب زنان مسلمان را یکی از عوامل بزرگ
برای بقاء استقلال شخصیت اسلامی کل جامعه‌ی
مسلمانان و حفظ هویت اسلامی آن دیدند و آن
را مانع سیاسی و اقتصادی و فرهنگی خود
شناختند.

.....
حضرت آیت الله خامنه ای: آیا جنایتی از
این بزرگتر نسب

ت به زن هست که زن را با آرایش، مد و
جلوه‌گری زیورآلات سرگرم کنند و از او به عنوان
یک ابزار و وسیله استفاده کنند؟ امروز سر و
سینه را از زیورآلات پر کردن و آرایش و مد و
لباس را بت قرار دادن، برای زن انقلابی مسلمان
ننگ است، چادر بهترین نوع حجاب و نشانه‌ی
ملی ماست.

.....
📌 آیا حجاب از ضروریات دین است؟ حکم
کسانی که به آن بی‌اعتنایی می‌کنند چیست؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای: اصل حجاب
ضروری دین محسوب است، ولی بعضی فروع آن
ممکن است ضروری نباشد و بی‌اعتنایی به اصل
حجاب و عدم رعایت آن معصیت و گناه است.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله تبریزی: اصل حجاب برای زنان از ضروریات دین است و حکم کسانی که به آن بی‌اعتنایی نمایند، حکم بی‌اعتنایی به سایر تکالیف دینی است.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله صافی: اصل وجوب حجاب فی الجمله از ضروریات اسلام است و منکر آن مرتد است، ولی بی‌اعتنایی به آن با عدم انکار وجوب آن باعث فسق است.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله سیستانی: اصل حجاب از مسلمات شریعت است و در قرآن آمده است، ولی کسانی که توجه به وضوح آن ندارند، انکار آنها مستلزم انکار نبوت نیست و بی‌اعتنایی عملی گناه است.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله مکارم شیرازی: آری
حجاب از ضروریات دین است، ولی انکار آن برای
کسانی که از ضروری بودن آن آگاهی ندارند،
موجب ارتداد نمی شود.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله بهجت: بی اعتنایی به
حجاب گناه است و داشتن حجاب واجب است.

.....

پوشیدن جوراب نازک و بدن‌نما برای خانم‌ها
در بیرون از منزل و انظار نامحرمان چه صورت
دارد؟ و بیرون گذاشتن موهای سر از چادر و
مقنعه توسط خانم‌ها در دید نامحرمان چگونه
است؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای: پوشانیدن بدن از
نامحرمان بر زن واجب است و چنین
جوراب‌هایی برای حجاب شرعی واجب کفایت
نمی‌کند و پوشیدن تمام موی سر در برابر
نامحرمان واجب است.

.....

📌 4- آرایش زنان در خیابان‌ها و بیرون گذاشتن
مقداری از موها و پوشیدن جوراب بدن‌نما و
لباس‌های محرک چه صورت دارد؟

.....

🌿👤 حضرت آیت‌الله خامنه‌ای: بر زن واجب
است تمام بدن و موی و زینت خود را از نامحرم
بپوشاند.

.....

🌿👤 حضرت آیت‌الله فاضل لنکرانی: حرام است.

.....

.....

🌿👤 حضرت آیت‌الله بهجت: حرام است.

.....

.....

🌿👤 حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی: حرام
است.

.....

.....

🌿👤 حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی: بدون شک
جایز نیست.

.....
حضرت آیت الله تبریزی: جایز نیست.

.....
حضرت آیت الله سیستانی: جایز نیست.

.....
 عده‌ای همراه با تبلیغات فرهنگی دشمن، در روزنامه‌ها و سخنرانی‌هایشان می‌گویند: چادر مشکی برای بانوان مکروه است و باید پوشش جدید، مانند مانتو و کت و دامن با رنگ‌های متنوع، جای‌گزین چادر مشکی شود. آیا چنین حرف و اقدامی صحیح است یا نه؟ خواهشمند است نظر شریف‌تان را مرقوم فرمایید.

.....
حضرت آیت الله خامنه‌ای: این صحبت صحیح نیست، و بهترین حجاب، پوشش چادر است، و چادر سیاه هم بی‌اشکال است و کراهت ندارد.

.....

🌿🕉 حضرت آیت الله تبریزی: زن باید بدن خود را در غیر وجه و کفین، از نامحرم بپوشاند و نیز باید زینت خود را بپوشاند و لباسی که زینت حساب می شود باید آن را هم بپوشاند، و با چادر بهتر می تواند بدن و زینت را بپوشاند و چادر سیاه، مثل عبای سیاه کراهت ندارد.

.....

🌿🕉 حضرت آیت الله بهجت: این اقدام باطل است.

.....

🌿🕉 حضرت آیت الله صافی گلپایگانی: نظریه ی مذکور صحیح نیست و مفسد بسیار دارد. متأسفانه در این زمان عده ای اصرار بر آشکار شدن مفاتن زن و خروج او از ستر و عفاف، که حافظ شخصیت و ارزش و متانت اوست دارند و معالاسف می خواهند این امر را اسلامی جلوه دهند؛ در حالی که برخلاف اسلام است.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله فاضل لنکرانی: چادر
مشکی بهترین نوع حجاب است و پوشیدن
لباس‌هایی که جلب توجه کند حرام است.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله مکارم شیرازی: با توجه به
این که در حال حاضر رنگ مشکی برای حفظ
پوشش زنان بهتر است، کراهت آن ثابت نیست.

.....

📌 امروز یک حرکت خزانده‌ای علیه چادر، که یک
حجاب ملی و سنتی است آغاز گردیده است،
خواهشمندیم نظر مبارک را در این مورد مرقوم
فرمایید.

🌿👤 حضرت آیت الله سیستانی: چادر حجاب
بهتر است و سزاوار نیست زن‌های مؤمن بدون
چادر خارج شوند.

.....
حضرت آیت الله فاضل لنکرانی: سزاوار

است خانم‌ها از چادر استفاده کنند؛ چون چادر در کشور اسلامی ایران از مظاهر و شعار اسلام می‌باشد و با حفظ این شعار سعی کنند بانوان محترم، حرکت مورد سؤال را خنثی کنند.

.....

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی: چادر

بهترین پوشش برای خانم‌هاست، چون تمامی مفاتن بدن را می‌پوشاند. خانم‌های مسلمان باید آداب و سنن اسلامی را در لباس پوشیدن مراعات کنند و از تجدّدگرایی مضرّ پرهیز کنند.

.....

حضرت آیت الله بهجت: چادر حجاب

پسندیده است.

.....

حضرت آیت الله تبریزی: پوشیدن بدن بر

زن واجب، و بهترین نوع پوشش واجب، همان چادر مشکی است که زن‌های مؤمنه خود را با آن می‌پوشانند.

.....
حضرت آیت الله مکارم شیرازی: حجاب

یکی از قوانین مسلم اسلام است و اساس آن پوشاندن بدن و موها غیر از صورت و دست ها تا میچ است؛ ولی بی شک چادر حجاب برتر است.

.....

📌 نظر جناب عالی در مورد پوشیدن لباس هایی که عکس یا علامت مربوط به کشورهای غربی روی آن نقش بسته است چیست؟

حضرت آیت الله خامنه ای: استفاده از

این گونه لباس ها که ترویج فرهنگ غیر مسلمین مهاجم بر مسلمین است، اشکال دارد.

.....

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی: بهتر است از این نوع لباس ها استفاده نکنند.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله صافی گلپایگانی: مسلمین
از این گونه لباس ها استفاده نکنند.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله تبریزی: برای مؤمن
سزاوار نیست لباسی بپوشد که او را از زی
مؤمنین خارج کند.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله مکارم شیرازی: هرگاه
سبب ترویج فرهنگ بیگانگان گردد اشکال دارد.

.....

📌 بعضاً مشاهده می شود که بعضی از افراد در
مجالس عقد و عروسی و عده ای در انظار
عمومی، اقدام به نصب کراوات و پاپیون بر روی
پیراهن خود می نمایند، حکم شرعی استفاده از
لوازم مذکور چیست؟

🌿👤 حضرت آیت الله خامنه‌ای: بستن کراوات و پاپیون چون تقلید و ترویج از فرهنگ مهاجم غیر مسلمین است جایز نیست.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله صافی گلپایگانی: کراوات و پاپیون شعار کفار است و مسلمین نباید از آنها استفاده کنند.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله مکارم شیرازی: با توجه به این که کراوات و پاپیون در محیط ما ترویج فرهنگ بیگانه محسوب می‌شود، استفاده از آن اشکال دارد.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله تبریزی: برای مؤمن سزاوار نیست لباسی بپوشد که او را از زی مؤمنین خارج کند.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله بهجت: خلاف احتیاط است.

.....

📌 الف: برخورد زن همراه با چهره‌ی خندان و متبسم با مردان نامحرم هنگام خرید از مغازه‌ها و سایر برخوردها چه صورت دارد؟

ب: خندیدن زنان و دختران با صدای بلند در خیابان و یا انجام برخی حرکات دیگر که موجب جلب توجه نامحرمان می‌شود چگونه است؟

🌿🕉 حضرت آیت‌الله خامنه‌ای: الف- صحبت کردن و خندیدن با نامحرم اگر موجب مفسده باشد جایز نیست. ب- از هر کاری که موجب جلب توجه نامحرم می‌شود باید پرهیز نمود.

.....

🌿🕉 حضرت آیت‌الله فاضل لنکرانی: الف و ب: به طور کلی دختران و زنان باید در مقابل مردان نامحرم به نحوی لباس بپوشند و راه بروند و صحبت کنند که موجب توجه و نگاه سوء و تهییج مردان نشوند و اگر کردند گناه بزرگ است.

.....

حضرت آیت الله بهجت: الف- هر کاری که
معرضیت ریه و یا فتنه در آن است جایز نیست.
ب- جایز نیست.

.....

حضرت آیت الله مکارم شیرازی: الف-
اشکال دارد و هنگام ضرورت نباید از مکالمات
عادی تجاوز کنند.

ب- بهتر است زنان و دختران مسلمان از
این گونه کارها پرهیزند و اگر منشأ فسادى شود
جایز نیست.

.....

حضرت آیت الله تبریزی: الف- اگر از روی
التفات کاری را که موجب جلب نظر اجانب شود
انجام دهند اشکال دارد.

ب- زن عقیف این کار را نمی کند، بلکه اگر معرض
تهییج شهوت برای یکی از طرفین باشد حرام
است.

.....

حضرت آیت الله لطف الله صافی: الف- مخالف
نص قرآن است\ "فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي
فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ"\. احزاب ۳۲
ب- جایز نیست.

 برخی در مورد مسائل زنان اظهار نظرهای
نامناسبی را ابراز می کنند، مانند بحث دوچرخه
سواری یا ورزش بانوان، یا در مورد حجاب اظهار
می دارند که به نظر ما گت و دامن جهت حجاب
کفایت می کند. نظر حضرتعالی در این زمینه ها
چیست؟

  حضرت آیت الله خامنه ای: اظهار نظر در
مسائل دینی و احکام شرعی بر کسانی که
صاحب نظر نیستند جایز نیست؛ و بر مؤمنین
واجب است در تمام احکام دینی به مراجع
بزرگوار تقلید و اسلام شناسان مورد وثوق و
اعتماد مراجعه نمایند.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله تبریزی: ترویج اموری که
مبدأ نشر فساد در جامعه یا بی عفتی زنان و
دختران شود جایز نیست؛ و پوشیدن لباسی که
تمام حجم بدن آنان را نشان دهد که لباس زینت
حساب بشود، کفایت نمی کند.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله صافی گلپایگانی: امور
مذکوره معرضیت برای مفسده دارد. بانوان باید
جداً از آن پرهیزند.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله بهجت: هر چه باعث فتنه
و فساد باشد اشکال دارد.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله مکارم شیرازی: هر چه
موجب اشاعه ی مفاسد اخلاقی گردد حرام است.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله صافی گلپایگانی: امور
مذکوره معرضیت برای مفسده دارد. بانوان باید
جداً از آن پرهیزند.

.....

📌 برخی از مادران، فرزندان دختر خود را که به
بلوغ شرعی نرسیده‌اند با سر و پای برهنه
در خیابان‌ها و مجالس در حضور نامحرمان
می‌آورند، مستدعی است وظیفه‌ی والدین را در
قبال فرزندان خود بیان بفرمایید و این
بی‌اعتنایی چه صورت دارد؟

🌿👤 حضرت آیت الله فاضل لنکرانی: بر پدر و
مادر است که فرزندان خود را با آداب و رسوم
اسلامی و وظایف شرعی آشنا کنند و چنانچه
موارد مذکور موجب تهییج و مفسده شود، اگر
چه بچه ممیز نباشد، باید آنان را بپوشانند و
حفظ کنند تا جامعه آلوده و بی بند و باری نشود.

.....
  حضرت آیت الله سیستانی: بر غیر بالغ،

پوشیدن واجب نیست؛ ولی پدر و مادر لازم است
که فرزند خود را به رعایت آداب و شئون اسلامی
و ادار نمایند و در تربیت صحیح شرعی آنان
بکوشند.

.....

  حضرت آیت الله بهجت: تمرین

اطفال بر وظایف شرعیه به عهدهی والدین است.

.....

  حضرت آیت الله تبریزی: پوشش بر

دختران نابالغ واجب نیست؛ لکن وظیفهی والدین
است که دخترانشان را به پوشش اسلامی عادت
دهند و فرزندانسان را با احکام اسلامی تربیت
نمایند.

.....

  حضرت آیت الله مکارم شیرازی: بر پدر و

مادر لازم است فرزندان خود را به مسائل
اسلامی از زمان طفولیت آشنا کنند.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله صافی گلپایگانی: کار

صحیحی نیست و والدین موظفاند دختر را از
کودکی به رعایت حجاب و گریز از نامحرم عادت
دهند و اگر در این امر مسامحه کنند و دختر را
نسبت به نامحرم بی تفاوت نمایند، شریک در
معاصی دختر هستند. در حدیث وارد شده است
که در مجلسی که حضرت رضا(ع) تشریف
داشتند و عده‌ای نیز حضور داشتند، دختر بچه‌ای
وارد شد؛ حضار در مجلس یکی یکی دختر را
مورد نوازش قرار دادند، تا رسید به حضرت
رضا(ع) آن حضرت از سن دختر سؤال کردند؛
گفته شد پنج سال دارد؛ حضرت دختر را از خود
دور کرد و رفتاری که دیگران کرده بودند ننمودند؛
و اعمال آن بزرگوار باید برای زن مسلمان
سرمشق باشد.

📌 در صورتی که زن می‌داند مرد نامحرم به قصد لذت به صورت و دست‌های معمولی زینت نشده‌ی او نگاه میکند، در این فرض پوشاندن صورت و دست‌ها لازم است یا نه؟

🌿👤 حضرت آیت الله خامنه‌ای: در فرض مذکور باید حتی وجه و کفین خود را هم بپوشاند.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله تبریزی: بلی در این صورت بنابر احتیاط پوشاندن لازم است.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله صافی گلپایگانی: دست و صورت بنابر احتیاط واجب باید پوشیده شود.

.....

🌿👤 حضرت آیت الله فاضل لنکرانی: بلی پوشاندن آن لازم است

.....

حضرت آیت الله العظمی بهجت رحمة الله عليه: پوشاندن دست و صورت مطلقا بنابر احتیاط لازم است.

.....

نشر= صدقه جاریه

برای این کار زحمات زیادی کشیده شده است ؛
لطفا در ثواب نشر آن شریک و کوتاهی نکنید! 100
و من الله توفیق.
التماس دعا....

